

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 239578 20 Rev
Banjaluka, 18.08.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću koje sačinjavaju sudije ovog suda i to, Senad Tica kao predsjednik vijeća, te Jadranka Stanišić i Rosa Obradović kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužioca, M.M. iz B., zastupanog po punomoćniku, R.P., advokatu iz B., protiv tuženog, Č. a.d. B., zastupanog po punomoćnicima, B.K. i S.K., advokatima iz B., radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 239578 19 Rsž 2 od 30.09.2019. godine, na sjednici održanoj dana 18.08.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 239578 19 Rsž 2 od 30.09.2019. godine preinačava i sudi:

Žalba tuženog se usvaja, presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 239578 18 Rs 2 od 26.04.2019. godine preinačava, tako što se zahtjev tužioca u cjelosti odbija.

Tužilac se obavezuje da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.188,75 KM.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova odgovora na reviziju.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 239578 18 Rs 2 od 26.04.2019. godine poništeni su kao nezakoniti, Rješenje tuženog br: ... od 18.11.2015. godine i Odgovor tuženog, br: ... od 08.02.2016. godine, slijedom čega je održan na snazi Ugovor o radu na neodređeno vrijeme br: ... od 01.10.2012. godine i tuženi obavezan da tužioca vrati na rad i isplati mu, za period od 19.11.2015. godine do 31.01.2019. godine, slijedeće iznose:

- za period 19.11.2015.-30.11.2015. godine iznos od 390,34 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.12.2015. godine pa do isplate,

- za 12. mjesec 2015. godine iznos od 1.024, 65 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.1.2016. pa do isplate,

- za 1. mjesec 2016. iznos od 971,19 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.2.2016. godine pa do isplate,

- za 2. mjesec 2016. godine iznos od 971,19 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.3.2016. godine pa do isplate,

- za 3. mjesec 2016. godine iznos od 971,19 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.4.2016. godine pa do isplate,

- za 5. mjesec 2018. godine iznos od 1.010,54 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.6.2018. godine pa do isplate,
- za 6. mjesec 2018. godine iznos od 1.010,54 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.7.2018. godine pa do isplate,
- za 7. mjesec 2018. godine iznos od 1.013,21 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.8.2018. godine pa do isplate,
- za 8. mjesec 2018. godine iznos od 1.013,21 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.9.2018. godine pa do isplate,
- za 9. mjesec 2018. godine iznos od 1.013,21 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.10.2018. godine pa do isplate,
- za 10. mjesec 2018. godine iznos od 1.013,21 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.11.2018. godine pa do isplate,
- za 11. mjesec 2018. godine iznos od 1.013,21 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.12.2018. godine pa do isplate,
- za 12. mjesec 2018. godine iznos od 1.013,21 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.1.2019. godine pa do isplate,
- za 1. mjesec 2019. godine iznos od 1.013,21 KM sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 15.2.2019. godine pa do isplate.

Istom presudom obavezan je tuženi, da na ime tužioca, za period od 19.11.2015. - 31.01.2019. godine, na iznose iz prethodnog stava izreke ove presude, uplati Poreskoj upravi RS sve doprinose za PIO i druge zakonske obaveze po osnovu rada.

Tuženi je obavezan da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.319,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 239578 19 Rsž 2 od 30.09.2019. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tuženi revizijom pobija odluku drugostepenog suda, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i zahtjev tužioca odbije.

U odgovoru na reviziju tužilac je predložio da se revizija odbije.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužioca kome je u cjelosti udovoljeno prvostepenom presudom.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da je tužilac bio radnik tuženog od 2006. godine; da je po osnovu ugovora o radu na neodređeno vrijeme broj ... od 01.10.2012. godine tužilac raspoređen na radno mjesto Upravnika u službi voznog parka, za šta je prema Pravilniku o radu iz 2011. godine predviđena visoka stručna sprema (VSS); da je tužilac 2007. godine stekao zvanje diplomiranog menadžera za preduzetnički menadžment i time se osposobio za poslove visoke stručne spreme; da je 10.12.2014. godine tuženi donio novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim Pravilnikom je ukinuto radno mjesto Upravnika u službi voznog parka; da je iz tih razloga tuženi donio odluku o otkazu ugovora o radu zbog tehnološke, organizacione i ekonomske promjene – višak radnika broj 92/15 od 22.06.2015. godine, kojom otkazuje ugovor o radu tužiocu na osnovu člana 127., a u vezi sa članom 126. stav 1. tačka 2. Zakona o radu, tako da mu radni odnos prestaje istekom roka od 90 dana od dana dostave te odluke, po iskorištenom godišnjem odmoru za 2014. i 2015.

godinu, da ima pravo na otpremninu i da nije obavezan dolaziti na posao za vrijeme trajanja otkaznog roka; da iz razloga odluke od 22.06.2015. godine proizilazi, da tužiocu prestaje radni odnos kod tuženog obzirom da se tuženi zbog negativnog finansijskog poslovanja u protekle 2 godine nalazi u finansijskim poteškoćama, što je prouzrokovalo smanjenje obima posla i reorganizaciju radnih mjesta, te da je prije donošenja te odluke poslodavac utvrdio da tužioca ne može organizovati ili osposobiti za rad na nekim drugim poslovima, odnosno da nema nekih drugih poslova na kojima bi se tužilac mogao zaposliti; da je po proteku roka od 90 dana tuženi donio rješenje o otkazu ugovora o radu, zbog tehnološke, organizacione i ekonomske promjene – višak radnika broj ... od 18.11.2015. godine; da je tužilac protiv te odluke podnio Zahtjev za poništenje iste; da je tuženi Odgovorio tužiocu podneskom broj ... od 08.02.2016. godine, kojim nije usvojio njegov zahtjev za poništenje odluke; da je tužilac podnio tužbu prvostepenom sudu 01.06.2016. godine; da je prema novom Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta od 10.12.2014. g. sistematizovano 64 radna mjesta i 199 izvršilaca, da bi kasnijim promjenama povećan broj izvršilaca na 201, a zadržan broj od 64 radna mjesta; da je otkazan ugovor o radu 14 radnika tj. manje od 10 % od ukupnog broja zaposlenih, zbog čega tuženi nije donosio Program o zbrinjavanju viška radnika; da je u periodu od 01.12.2014. godine do 14.10.2016. godine tuženi primio 34 radnika uglavnom na pomoćna radna mjesta sa daleko manjim nivoom obrazovanja od tužioca na nivou kvalifikovanih i polukvalifikovanih radnika; da je po osnovu Sporazuma sa T., u periodu od 14.04.2016 do 04.06.2016. g., tuženi takođe primio jedan broj radnika uglavnom sa završenom osnovnom školom; da je u toku 2016 godine, tuženi primio dva radnika sa VSS, jednog radnika sa VŠS i jednog radnika sa SSS; da u vrijeme otkaza ugovora o radu tužiocu nije bilo slobodnih radnih mjesta sa visokom stručnom spremom na koje se tužilac mogao rasporediti; da je tužilac u Zahtjevu za poništenje rješenja tuženog broj 92-1/15 od 18.11.2015. godine, zahtjevao da ga tuženi vrati na rad, tj. radno mjesto, koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima; da tužilac nikada nije tražio da ga tuženi rasporedi na bilo koje radno mjesto, bez obzira na njegovu stručnu spremu; da je tužilac, tek prilikom saslušanja u svojstvu partične stranke, 27.03.2019. godine izjavio da bi „doslovice prihvatio bilo koje radno mjesto“.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da je zahtjev tužioca osnovan, pa je stoga sudio tako što je udovoljio zahtjevu tužioca. Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je zahtjev tužioca osnovan, jer da je tuženi nakon otkaza ugovora o radu tužiocu primio druge radnike, različitih profila, koje poslove je mogao obavljati i tužilac, čime tuženi kao poslodavac nije dokazao opravdanost razloga za otkazivanje ugovora o radu po osnovu člana 126. Zakona o radu ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 i 20/07 – u daljem tekstu ZR).

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i razloge prvostepenog suda, pa je sudio tako, što je odbio žalbu tuženog i potvrdio prvostepenu presudu.

Odluka drugostepenog suda nije pravilna.

Naime, odredbama člana 126. stav 1. tačka 2. stav 2. ZR je propisano, ako se iz ekonomskih, organizacionih i tehnoloških razloga ukaže potreba za prestankom rada radnika, poslodavac može otkazati ugovor o radu radniku (stav 1. tačka 2.). Otkaz ugovora o radu u slučajevima iz tačke 2. stava 1. ovoga člana poslodavac može dati ako, s obzirom na svoje ekonomsko stanje, proizvodne i druge radne kapacitete i organizaciju rada, kao i radne sposobnosti radnika, ne može radniku obezbijediti drugi odgovarajući posao.

Iz odredaba člana 138. ZR proizilazi, da poslodavac koji zapošljava više od 15 radnika, a koji u periodu od 3 naredna mjeseca ima namjeru da, zbog smanjenja obima posla i drugih ekonomskih, tehnoloških i organizacionih razloga, otkáže ugovor o radu najmanje 10 % od ukupnog broja zaposlenih, ali ne manje od 5 radnika, dužan je da se o tome konsultuje sa Savjetom radnika ili sa Sindikatom koji predstavljaju najmanje 10 % zaposlenih radnika.

Prema odredbama člana 140. ZR, ako poslodavac u roku od jedne godine, od dana prestanka radnog odnosa radnika u smislu člana 138. ZR, namjerava da zaposli određen broj radnika sa istim stručnim kvalifikacijama koje imaju radnici kojima je prestao radni odnos, dužan je da, prije zasnivanja radnog odnosa sa drugim licima, ponudi zaposlenje radnicima kojima je otkazan ugovor o radu.

Kako je tuženi, od ukupno zaposlenih 199 radnika, otkazao ugovor o radu 14 radnika, što je manje od 10 % od ukupnog broja zaposlenih, pravilan je zaključak nižestepenih sudova, da se odredbe člana 138.-140. ZR ne primjenjuju u predmetnom slučaju.

Kod takvog stanja stvari, za pravilnu odluku o zahtjevu tužioca, je bilo bitno dokazati, da li je tuženi u momentu otkaza ugovora o radu tužiocu, u junu 2015 godine, odnosno u novembru 2015. godine, bio u mogućnosti tužioca rasporediti na drugo radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima, tj. radno mjesto VSS koje odgovara njegovom zvanju i radnim sposobnostima tužioca.

Ovo tim prije, što u Zahtjevu za poništenje rješenja tuženog od broj 92-1/15 od 18.11.2015. godine, tužilac zahtjeva da ga tuženi vrati na rad, tj. radno mjesto, koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima.

Drugim riječima, neprihvatljiv je stav nižestepenih sudova, da tuženi kao poslodavac nije dokazao opravdanost razloga za otkazivanje ugovora o radu po osnovu člana 126. ZR, jer da je u periodu od 01.12.2014. godine do 14.10.2016. godine, primio druge radnike, različitih profila, koje poslove je mogao obavljati i tužilac, bez obzira što se radi o radnim mjestima sa daleko nižom stručnom spremom u odnosu na onu koju ima tužilac.

Kako iz stanja spisa proizilazi, da je u periodu od 01.12.2014. godine do 14.10.2016. godine tuženi primio u radni odnos 34 radnika niže stručne spreme u odnosu na tužioca, da je po osnovu Sporazuma sa T. (4-5 mjeseci nakon otkazivanja ugovora o radu tužiocu), preuzeo veći broj radnika uglavnom sa završenom osnovnom školom, odnosno da ni jedan od tih radnika nije imao visoku stručnu spremu, te da je u toku 2016. godine tuženi zaposlio par radnika sa visokom, višom i srednjom stručnom spremom, nameće se zaključak, da u vrijeme otkaza ugovora o radu tužiocu, u junu 2015 godine, odnosno novembru 2015. godine, iz razloga što je ukinuto njegovo radno mjesto Upravnika u službi voznog parka, tuženi nije bio u mogućnosti istog rasporediti na drugo radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima.

Stoga se i pobijane odluke tuženog, Rješenje tuženog br: ... od 18.11.2015. godine i Odgovor tuženog, br: ... od 08.02.2016. godine, kojima je tužiocu izrečen prestanak radnog odnosa, na način pobliže opisan u odlukama, ukazuju zakonite.

Obzirom da je odlukom drugostepenog suda pogrešno primjenjeno materijalno pravo, konkretno odredbe člana 126. ZR, to je ovaj sud, primjenom člana 250. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP), preinačio odluku drugostepenog suda i sudio kao u izreci ove presude.

Preinačavajući odluku drugostepenog suda, ovaj sud je primjenom člana 389., a u vezi sa članom 386. ZPP, odlučio i o troškovima parničnog postupka.

Tuženi zastupan po punomoćniku, advokatu je tražio troškove zastupanja na 6 ročišta po 250,00 KM, sastav odgovora na žalbu u iznosu od 250,00 KM, uvećano za 50 % na ime odsustva iz kancelarije, ukupno 36 sati, za svaki sat po 75,00 KM, troškove prevoza na relaciji M.-B. L.-M. 6 x 266,00 KM, te troškove sastava revizije u ukupnom iznosu od 438,75 KM.

Kako je tužilac u cjelosti izgubio parnicu, to je ovaj sud istog obavezao da naknadi tuženom troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 2.188,75 KM, cijeneći da su osnovani, kao nužni i neophodni troškovi, shodno odredbama člana 387 stav 1. ZPP, zastupanja na ročištima, u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM, odgovor na žalbu u iznosu od 250,00 KM i troškovi revizije u iznosu od 438,75 KM.

Naime, ovaj sud cijeni, da nije bilo okolnosti koje bi opravdavale, punomoćniku tuženog, kao advokatu čije je sjedište van područja suda pred kojim se vodi parnica, priznaju veći troškovi, od onih koje bi stranka imala da je zastupao advokat čije je sjedište u mjestu suda.

Kako troškovi odgovora na reviziju ne spadaju u troškove koje ima u vidu odredba člana 387. ZPP, jer nemaju karakter nužnih i neophodnih troškova, to je ovaj sud odbio zahtjev tužioca za naknadu troškova odgovora na reviziju.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić